

Oppklaringer omkring jordbruksavtalen.

Hvordan avtalepartene har kommet fram til at tilbudet gir økte inntektsmuligheter på om lag 28.000 kr/årsverk

En går inn og beregner hvordan de ulike forutsetningene i rammeoppbyggingen vil komme til å påvirke total kalkylen for 2010 sammenlignet med total kalkylen i 2009 før avtale. Dette gjelder både på inntektssiden og kostnadssiden.

	<i>2009 før avtale</i>	<i>Endring</i>	<i>2010 Etter avtale</i>
Markedsinntekter volum og priser	24831	290	25121
Direkte tilskudd (inkl. overførte midler)	9551	610	10161
SUM INNTEKTER (A)	34382	900	35282
Gjødsel	1809	-315	1494
Kraftfôr	5886	205	6091
Andre driftskostnader	9088	180	9268
Kapitalslit	5660	150	5810
Leasing	894	25	919
Realrente lånt kapital	516	-580	-64
SUM KOSTNADER (B)	23853	-335	23518
Vederlag til arbeid og egenkapital	10529	1235	11764
Jordbruksfradrag	1266	100	1366
Vederlag til arbeid og egenkapital inkl jordbruksfradrag	11795	1335	13130
Årsverk	58200	-1300	56900
Vederlag til arbeid og egenkapital pr årsverk	202663	28092	230756

Tabellen viser økte inntektsmuligheter på om lag 28.000 kr/årsverk. I tillegg kommer ekstraordinær tiltakspakke i form av 150 mill. kroner i økte rammer for investeringstilskudd i 2009, tilsvarende 2.600 kr/årsverk.

Som følge av målprisøkninger fra 1/7-09 og prisnedskrivningstilskudd fra 1/7-09, vil inntektene heves i 2008 med om lag 230 mill. kroner. Dette tilsvarer om lag 4.000 kr/årsverk.

Kommentarer omkring ramme og rammeoppsett

Rammeoppsettet er som følger:

Tabell 3.1 Oppbygging av økonomisk ramme for avtalen, mill. kroner.

	Grunnlag Mill kr	Volum- endring	Pris- endring	Sum
0. Markedsinntekter, volum	24 831	0,0 %	0,0 %	0
1. Driftskostnader				
1a) Gjødtsel	1 809	10,0 %	-25,0 %	-315
1 b) Kraftfôr	5 886	0,0 %	3,5 %	205
1 c) Andre driftskostnader	9 088	0,0 %	2,0 %	180
2. Kapitalkostnader				-405
4. Redusert arbeidsforbruk 2010	10 529	-2,2 %	3,75 %	155
A. Sum teknisk framskriving, med lik prosentvis vekst som andre grupper				-180
B. Nivåheving, justering for sviktende forutsetninger 2007-2009				570
C. Nivåheving ut over lik prosentvis vekst				610
SUM mill. kr.				1 000
D. Økt utnytting av jordbruksfradraget				-100
SUM TIL FORDELING				900
E. Ekstraordinær tiltakspakke for 2009				200

Ramma sier at Jordbruket får:

- Dekket kostnadsveksten fra 2009 til 2010
- Får en lik prosentvis inntektsutvikling som andre grupper
- Får dekket opp manglende inntektsvekst fra 2007 til 2009 som følge av svikt i forutsetninger, men ikke dekket opp manglende inntektsvekst som følge av at Jordbruket så langt ikke har klart å ta ut målprisene på melk og gris (pkt B)
- Får en nivåheving opp til en kronemessig lik inntektsutvikling som andre grupper og i tillegg en ytterligere nivåheving på om lag 2000 kr/årsverk (pkt C).
- Får innfridd kravet fra jordbruket om en ekstraordinær tiltakspakke på 200 mill. kroner i 2009.

Dersom det skulle vise seg at Budsjettnemnda til neste år finner at forutsetningene ikke oppfylles, vil dette bli tatt hensyn til ved neste års jordbruksforhandlinger.

Så litt til forutsetningene

Det er forutsatt en prisreduksjon på gjødtsel på 25 %. Partene under forhandlingene hatt markedsaktørene inne for å vurdere prisutviklingen for gjødtsel. De gav ikke noen eksakt tall for prisreduksjon, men vårt klare inntrykk var at det var større sannsynlighet for at prisreduksjonen ville bli større enn hva Jordbruket hadde lagt til grunn (20%) og vel så sannsynlig Statens forutsetning (-30%). På grunn av stor usikkerhet har en lagt seg på -25%.

Under kapitalkostnader er det lagt til grunn en rentereduksjon på 1% på lånemassen i Jordbruket. Denne er framkommet på følgende måte:

SSBs prognose av feb. 2009 viste en rentereduksjon på utlån på 1 %, fra et rentenivå på 4,8% i 2009 til 3,8% i 2010. Da var styringsrenta forutsatt å være 2¼ % i 2009 og 2 % i 2010. Om lag 1 måned senere justerte Norges Bank styringsrenta til 1¾ % i 2009 og 1¼ % i 2010. Altså en styringsrente som ligger ½ % lavere i 2009 enn ved SSBs prognoser og ¾ % prosent lavere i 2010. Nivelerer man ned utlånsrentene til SSB med endret styringsrente gir dette en utlånsrente på 4,3 % i 2009 (4,8%-0,5%) og 3,05% i 2010 (3,8%-0,75%), en reduksjon på 1,25 %. Siden ikke alle lån i landbruket er rentebærende lån, settes nedgangen til 1 % for hele lånemassen i jordbruket (41 mrd. kr).

For kapitalslit har Budsjettmyndas sekretariat i NILF beregnet dette med forutsetning om uendret investeringsvolum både for bygninger og maskiner og redskap. Dette gir 150 mill. kroner i økt kapitalslit i 2010.

Hva med justeringsforhandlingene?

Det var igjen 115 mill. kroner som ikke var fordelt. Partene viser til Budsjettmyndda fra jordbruket som har beregnet at kostnadsveksten nå er over 370 mill. kroner lavere enn forutsatt i justeringsforhandlingene 9. Januar 2009. Siden denne kostnadsreduksjonen er større enn det som ikke er fordelt (115), er det ikke noe å fordele, og isolert sett oppfyller justeringsforhandlingene mer enn forutsetningene.

Hva har Jordbruket fått gjennomslag for (forhandlingsgevinst) på større elementer gjennom forhandlingene i forhold til Statens tilbud?

- Overføringene er økt med 180 mill. kroner
- Målprisene er økt med 40 mill. kroner
- For omlegging av markedsordningene for kjøtt og egg har man fått en protokoll som er til å leve med både for den enkelte bonde og Nortura som er markedsregulator.
- Det vil kunne gis rentestøtte til investeringer i grøfting. Partene er enige om at dette skal være et langsiktig tiltak
- Det ligger ingen føringer om å ta ned kornprisen til neste års forhandlinger slik tilbudet la opp til.
- Reduksjonen i arealtilskudd for korn er tatt bort.
- Øke prisnedskrivningstilskuddet på 5 øre/kg fra 1. juli 2009, for å redusere kostnadene i husdyrholdet.
- En styrking av investeringsvirkemidlene for investeringer til landbruket på 40 mill. kroner

- En styrking av velferdsordningene for ferie og fritid med 4,5 % (mot 3% i tilbudet)
- En styrking av distriktstilskuddet med 2 øre/liter for hele Vestlandet og fjellbygdene i Sør Norge (sone D)
- En styrking av frakttilskuddene for kjøtt med 16 mill kroner (4 mill. kr mer enn i tilbudet) + ei arbeidsgruppe skal se på ordningen.
- Innføring av tilskudd til birøkt gjennom et kubetilskudd på 300 kr/kube opp til 250 kuber.
- Ikke fjerne målpris for pærer.

I tillegg fikk Jordbruket gjennomslag for flere viktig elementer allerede i tilbudet. En kan bl.a trekke fram:

- Ekstraordinær tiltakspakke på 200 mill. kroner i 2009
- Prioritering av melk og storfekjøtt, gjennom en særskilt styrking av driftstilskuddet i melkeproduksjon
- Dekke opp inntektssvikt i perioden 2007-2009 som følge av svikt i forutsetningene
- Nivåheving utover prosentvis lik inntektsutvikling som andre grupper
- Fjerne trekket i produksjonstilskudd for pensjonister

Det er imidlertid enkelte elementer en *ikke* har fått gjennomslag for, som en gjerne hadde ønsket. En kan spesielt nevne:

- Høyere ramme og mer i budsjettmidler for å styrke inntektene i jordbruket og redusere inntektsforskjellene til andre grupper. Da ville en blant annet kunne fått til
  - o Ytterligere styrking av velferdsordningene
  - o Grunntilskudd for korn
  - o Heving av satsene for tidligpensjon for jordbrukere
  - o Fjernet bunnfradraget og økt kulturlandskapstilskuddet
- Overgang fra krone til prosenttoll for melk
- Rekrutteringspakke for ungdom gjennom et rekrutteringstilskudd
- Investeringstilskudd til grøfting (men fått rentestøtte)
- Styrke husdyrtilskuddene for økologisk landbruk og gi husdyrtilskudd i karensperioden